

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Berouně rozhodl samosoudkyní JUDr. Ing. Dagmar Langovou ve věci žalobkyně: [Jméno žalobkyně]., IČO [IČO žalobkyně] sídlem [Adresa žalobkyně] zastoupená advokátem [Jméno advokáta] sídlem [Adresa advokáta]

proti

žalovanému: [Jméno žalovaného], narozený [Datum narození žalovaného] bytem [Adresa žalovaného]

o zaplacení 193 147,60 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni 25 145,89 Kč spolu s kapitalizovaným zákonným úrokem z prodlení ve výši 2 221,79 Kč a nadále běžícím ve výši 15 % ročně z částky 25 145,89 Kč od [datum] do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

II. Žaloba se v části, v níž se žalobkyně domáhala zaplatit žalobkyni 168 001,71 Kč, kapitalizovaný zákonný úrok z prodlení ve výši 11 073,55 Kč a nadále běžící ve výši 15 % ročně z částky 176 884,50 Kč od [datum] do zaplacení a kapitalizovaný úrok ve výši 11 807,79 Kč, zamítá.

III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhala zaplacení pohledávky ve výši 193 147,60 Kč s příslušenstvím, specifikovaným ve výrocích I. a II. tohoto rozsudku. Žalobkyně uvedla, že s žalovaným uzavřela smlouvu o spotřebitelském splátkovém revolvingovém úvěru s pojištěním schopnosti splácet č. [číslo], na základě které poskytla žalovanému úvěr ve výši 200 000 Kč za účelem konsolidace ve Smlouvě o úvěru specifikovaných dlužných závazků žalovaného a žalovaný se zavázal úvěr splácet žalobkyni v pravidelných měsíčních splátkách ve výši 3 200 Kč spolu se sjednaným ročním úrokem, a to počínaje dnem [datum]. Žalobkyně uvedla, že posoudila schopnost

žalovaného úvěr splácet, kdy vycházela z informací poskytnutých žalovaným a dále čerpala z jednotlivých databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti žalovaného, zejména z bankovních a nebankovních registrů klientských informací, insolvenčního rejstříku a databáze Ministerstva vnitra České republiky. Protože se žalovaný dostal do prodlení se splácením úvěru, žalobkyně prohlásila dopisem ze dne [datum] úvěr za okamžitě splatný v celé výši. Žalovaný tak žalobkyni dluží na jistině částku 190 222,60 Kč, smluvní úrok z dlužné jistiny ke dni splatnosti ve výši 11 807,79 Kč, smluvní poplatky ve výši 2 925 Kč, úrok z prodlení kapitalizovaný ke dni [datum] ve výši 13 295,34 Kč a úrok z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 202 030,39 Kč od [datum] do zaplacení.

2. Žalovaný se k žalobě nevyjádřil.

3. Vzhledem k tomu, že ve věci bylo možné rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů, soud ve smyslu § 115a občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) žalovaného vyzval, aby se ve stanovené lhůtě vyjádřil, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, přičemž pokud tak neučiní, bude mít soud podle § 101 odst. 4 o. s. ř. za to, že souhlas byl dán. Žalobkyně s rozhodnutím na základě listin souhlasila již v podaném žalobním návrhu. Žalovaný na výzvu soudu žádným způsobem nereagoval. Soud proto věc rozhodl, aniž nařizoval jednání, pouze na základě předložených listinných důkazů.

4. Soud z provedených důkazů zjistil následující pro rozhodnutí ve věci podstatné skutečnosti: Ze Smlouvy o spotřebitelském splátkovém revolvingovém úvěru s pojištěním schopnosti splácet, Konsolidace Plus, ze dne [datum], formuláře pro standardní informace o spotřebitelském úvěru, žádosti o úvěr – Konsolidace Plus ze dne [datum] a Všeobecných produktových podmínek soud zjistil, že žalobkyně uzavřela se žalovaným tuto smlouvu, na základě které žalobkyně poskytla žalovanému úvěrový rámec ve výši 200 000 Kč s tím, že žalovaný mohl opakovaně čerpat u žalobkyně úvěr v případě, že by jej před tím splatil. Smlouva byla sjednána na dobu do [datum] s možností jejího prodloužení o maximálně 3 roky, a to opakovaně. Žalovaný se zavázal vrátit žalobkyni poskytnuté finanční prostředky v pravidelných měsíčních splátkách s měsíčním úrokem z úvěrového rámce, tedy po 3 200 Kč, když úrok činil 14,6 % ročně a spolu s pojištěním schopnosti splácet ve výši 285 Kč měsíčně. Měsíční splátka činila vždy celkem 3 485 Kč, a od první splátky splatné [datum] splatné vždy k 25. dni v měsíci. Celkem měl žalovaný uhradit 379 976,20 Kč. Poskytnutým úvěrem měl být uhrazen dluh žalovaného u žalobkyně ve výši 80 743,54 Kč na účtu č. [č. účtu] a zbytek měl být žalovanému vyplacen na jeho běžný účet [č. účtu]. V případě prodlení žalovaného se splácením byla žalobkyně oprávněna prohlásit celý úvěr za ihned splatný. Z článku VI. Smlouvy vyplývá, že žalovaný prohlásil, že mu byla před uzavřením smlouvy poskytnuta náležitá vysvětlení, tak aby byla schopen posoudit, zda úvěr odpovídá jeho potřebám a finanční situaci.

5. V Žádosti o úvěr žalovaný uvedl, že má odborné/učňovské vzdělání, bydlí ve vlastním domě či bytě a je svobodný. Pracovní poměr měl sjednaný na dobu neurčitou, a jeho průměrný čistý měsíční příjem měl činit 20 112 Kč. Jeho nezbytné měsíční náklady měly činit 0 Kč a neměl žádnou vyživovací povinnost. Žalovaný měl do doby uzavření předmětné smlouvy závazek u žalobkyně s úvěrovým rámcem ve výši 100 000 Kč. Žalovaný dále prohlásil, že ohledně jeho osoby nebyl prohlášen konkurz a že není v úpadku či v hrozícím úpadku, neprobíhá ohledně jeho majetku likvidace, nemá daňové nedoplatky a nemá nedoplatek na pojistném a penále na veřejném zdravotním pojištění, sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Žalovaný současně zmocnil žalobkyni k ověření uvedených údajů a provedení dalších zjištění, které by žalobkyně v souvislosti se schválením žádosti považovala za nezbytná.

6. Z vyjádření k procesu posouzení úvěruschopnosti ze dne [datum] soud zjistil, že žalobkyně ohledně zkoumání úvěruschopnosti žalovaného kontrolovala veškeré dostupné informace v interních a externích databázích, zejména bankovních a nebankovních registrech, insolvenčním rejstříku a databázi MVČR. Výpočet disponibilní částky byl proveden tak, že od příjmů

žalovaného byly odečteny jeho výdaje s tím, že bylo počítáno s částkou životního minima žalovaného, normativních nákladů na bydlení a výší měsíčních splátek dosavadních závazků. Úvěrem měly být konsolidovány dosavadní závazky žalovaného s měsíční splátkou 1 996,64 Kč. Z vyjádření dále vyplývá, že žalovaný měl dále dosavadní interní splátky ve výši 985,43 Kč a dosavadní externí splátky ve výši 4 625 Kč.

7. Z platební historie a výpisů z úvěrového účtu, jakož i z amortizace spolu s umořovací tabulkou soud zjistil, že žalovaný načerpal od žalobkyně 200 000 Kč a žalobkyni uhradil celkem 174 854,11 Kč. Z výpisu z běžného účtu č. [č. účtu] ze dne [datum] bylo zjištěno, že dne [datum] byla žalovanému připsána částka ve výši 119 256,46 Kč.

8. Z oznámení ze dne [datum], ve spojení s poštovním podacím archem dokládajícím odeslání upomínky dne [datum], soud zjistil, že vzhledem k tomu, že žalovaný opakovaně porušoval smluvní podmínky, žalobkyně prohlásila úvěr za splatný a vyzvala žalovaného k zaplacení celkového dluhu ve výši 205 307,77 Kč do [datum].

9. Z výzvy ze dne [datum], ve spojení s podacím lístkem z téhož dne, soud zjistil, že žalovaný byl před podáním žaloby vyzván k úhradě dlužné částky v dodatečné lhůtě do 7 dnů od odeslání dopisu.

10. Soud zamítl návrh na provedení veškerých dalších důkazů, neboť je s ohledem na svá skutková zjištění učiněná z provedených důkazů, a na níže uvedené právní hodnocení, považoval za nadbytečné.

11. Po provedeném dokazování a zhodnocení důkazů ve smyslu § 132 o. s. ř. vzal soud za prokázaný následující skutkový stav, tedy, že žalobkyně poskytla žalovanému finanční prostředky ve výši 200 000 Kč, a to z části jako konsolidaci závazků žalovaného ve výši celkem 80 743,54 Kč a zbývající částka ve výši 119 256,46 Kč mu byla vyplacena na jeho běžný účet č. [č. účtu]. Žalovaný se zavázal úvěr postupně splácet a žalobkyni uhradil celkem 174 854,11 Kč. Žalovaný ničeho dalšího neuhradil, přestože byl vyzván výzvou ze dne [datum] k zaplacení.

12. Při právním posouzení soud vycházel z ustanovení § 2395 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), podle něhož se smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky. Podle § 2396 o.z. úvěrovaný vrátí úvěrujícímu peněžní prostředky v měně, ve které mu byly poskytnuty. V téže měně platí i úroky. Podle § 2399 odst. 1 o.z. úvěrovaný vrátí úvěrujícímu poskytnuté peněžní prostředky v dohodnuté době, jinak do měsíce ode dne, kdy byl o vrácení požádán.

13. Soud ve smyslu ustanovení § 588 o.z. přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně příčí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

14. Z ustanovení § 2991 odst. 1 o.z. platí, že kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. Podle odstavce 2 téhož ustanovení se bezdůvodně obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám. Podle § 2993 o.z. plnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. Plnily-li obě strany, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemné plnění tím není dotčeno. To platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

15. Podle § 86 odst. 1 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací

získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Podle odstavce 2 téhož ustanovení, poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.

16. Podle § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytne-li poskytovatel spotřebiteli spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1 větou druhou, je smlouva neplatná. Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne uzavření smlouvy. Spotřebitel je povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možnostem.

17. Podle § 1968 věta prvá o.z. dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení. Podle § 1970 o.z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená. Uvedeným prováděcím předpisem je pak nařízení vlády č. 351/2013 Sb., v platném znění.

18. Na podkladě shora uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že podaná žaloba je uplatněna po právu pouze co do částky celkem 25 145,89 Kč, neboť mezi účastníky nedošlo k platnému uzavření smlouvy ze dne [datum]. Ve smyslu ustanovení § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je smlouva o spotřebitelském úvěru neplatná, pokud poskytovatel poskytl úvěr spotřebiteli, ač z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplynulo, že jsou zde důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. V daném případě však z předložených důkazů bylo zjištěno, že by žalobkyně řádně neposuzovala bonitu žalovaného úvěr splácet. Sama úvěrová smlouva neobsahuje žádný údaj o bližších výdajích žalovaného. Ze smlouvy sice bylo zjištěno, že žalovaný zmocnil žalobkyni k tomu, aby blíže zkoumala jeho schopnost úvěr splácet, nicméně z předložených důkazů není zřejmé, že by žalobkyně žalovaného o poskytnutí dalších údajů a dokladů žádala. Soud tak má za to, že se žalobkyně vůbec nezabývala výdaji žalovaného, a to kromě případných závazků nezkoumala jeho náklady na život, tj. bydlení, náklady na stravu, ani to, zda žalovaný nemá vyživovací povinnost. Žalobkyně tak zcela zřejmě řádně neporovnávala příjmy a výdaje žalovaného ve smyslu § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Soud proto posoudil úvěrovou smlouvu jako neplatnou dle ust. § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelských úvěrech ve spojení s ustanovením § 588 o.z.

19. Soud doplňuje, že k absolutní neplatnosti smlouvy přihlédl z úřední povinnosti ve smyslu § 588 o.z., neboť měl za to, že ust. § 86 a 87 zákona č. 257/2016 Sb. je třeba vykládat ve prospěch spotřebitele a vyvozování pouze relativní neplatnosti úvěrové smlouvy za použití pouze gramatického výkladu uvedených ustanovení by znamenalo popření smyslu a účelu zákonné povinnosti zkoumání úvěruschopnosti vůbec, a vedlo by i k výraznému snížení ochrany spotřebitele jako slabší strany, závislé jen na jeho vlastní aktivitě, což zcela jistě nebylo záměrem zákonodárce. Jak vyplývá např. z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne [datum], č. j. [spisová značka] „české spotřebitelské právo je mimo jiné částečně transponovanou směrnicí č. 93/13/EHS a ve vztahu ke spotřebitelskému úvěru pak transponovanou směrnicí č. 2008/48/EHS. Článek 8 směrnice č. 2008/48/EHS ve svém odst. 1 stanoví, že členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na

základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat. Podle článku 23 uvedené směrnice členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Směrnice samy sice nemají tzv. horizontální účinek, tedy textu směrnice se nelze ve vztahu mezi jednotlivci přímo dovolávat (viz např. rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-91/92, [jméno FO], srov. též stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne [datum], sp.zn. Cpjn 200/2011, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 79/2013). Postulát o ochraně spotřebitele obsažený v dotčených směrnicích tak směřuje především k zákonodárci (aby správně provedl transpozici směrnice do národního práva), nicméně v rámci tzv. nepřímého účinku směrnic i k národním soudům a k jejich povinnosti volit v rámci národního práva ex offo eurokonformní výklad tak, aby uvedeného účelu bylo dosaženo (viz např. rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-106/89, Marleasing SA, z [datum], ve vztahu k úvěrům pak ve věci C-377/14, Radlinger, z [datum]), nebo C-76/10, Pohotovosť, z [datum]). Možnost, aby soud sám rozhodl o nepoužití ustanovení vnitrostátního práva, jež by bylo v rozporu s právem Evropských společenství (tedy i o případném rozhodnutí contra legem) byla připuštěna i v již zmíněném usnesení pléna Ústavního soudu ze dne [datum], sp.zn. Pl. ÚS 1/10 (srov. bod 34., 35. uvedeného usnesení Ústavního soudu).“ Soudní dvůr EU pak v tomto směru rozhod rozsudkem ze dne [datum] ve věci C679/18, v němž soud konstatoval, že „Články 8 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne [datum] o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu ukládají, aby z úřední povinnosti zkoumal, zda došlo k porušení předsmluvní povinnosti věřitele stanovené v článku 8 této směrnice, tj. povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a vyvodil důsledky, které z porušení této povinnosti vyplývají ve vnitrostátním právu, za podmínky, že sankce splňují požadavky tohoto článku 23.“

20. Vzhledem k tomu, že však bylo prokázáno, že žalobkyně poskytla žalovanému částku ve výši 200 000 Kč, jedná se na straně žalovaného o bezdůvodné obohacení, které je povinen vydat ve smyslu § 2991 o.z. Žalovaný na dluh uhradil celkem 174 854,11 Kč, a soud tuto částku odečetl od částky 200 000 Kč. Zbývající dluh žalovaného tak činí 25 145,89 Kč. Z těchto důvodů soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná do této částky. Vzhledem k tomu, že žalovaný je v prodlení s úhradou, přiznal soud žalobkyni rovněž nárok na zaplacení úroku z prodlení podle § 1970 o. z. z dlužné částky. Soud tento úrok z prodlení přiznal žalobkyni ve výši dle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. od [datum]. (výrok I. rozsudku).

21. Vzhledem k tomu, že nebylo prokázáno, že došlo k platnému uzavření smlouvy o úvěru, soud ve zbývajícím rozsahu žalobu zamítl (výrok pod bodem II. tohoto rozsudku).

22. Výrokem pod bodem III. tohoto rozsudku soud rozhodl o náhradě nákladů řízení, a to podle § 142 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, tj. podle úspěchu ve věci. Žalovanému, který byl ve sporu úspěšnější, však žádné náklady v tomto řízení nevznikly, proto soud náhradu nákladů nepřiznal žádnému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do patnácti dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Praze se sídlem nám. Kinských 5, 150 75 Praha 5, prostřednictvím Okresního soudu v Berouně se sídlem Wagnerovo náměstí 1249, 266 47 Beroun písemně ve dvojím vyhotovení.

Nebude-li povinnost stanovená tímto rozsudkem splněna dobrovolně, lze podat návrh na výkon tohoto rozhodnutí nebo na nařízení exekuce.

Beroun 22. ledna 2024

JUDr. Ing. Dagmar Langová
samosoudkyně